

АНОТАЦІЯ

Соколік Л.О. Теоретичні та організаційні чинники використання crowd-технологій в місцевому самоврядуванні. Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 – Публічне управління та адміністрування. Національний університет «Одеська політехніка, МОН України, Одеса, 2024.

Встановлено, що політика децентрації, як ключовий елемент реформування системи публічної влади в Україні, пов'язана не лише з перетворенням інституційної складової системи врядування, але й із запровадженням нових інструментів та технологій управління, спрямованих на підвищення дієвості та ефективності місцевого самоврядування. Одним із головних напрямів розвитку місцевого самоврядування також стає участь громадян у суспільному житті, у прийнятті та реалізації управлінських рішень. Вирішенню цього завдання сприятиме результативне використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

Обґрунтовано, що у сучасному світі зростає зацікавленість колективною діяльністю в мережі Інтернет, до включення до експертних спільнот нових учасників та професіоналів, які мають своє бачення щодо вирішення соціальних та інших проблем відповідних територіальних громад. Створення громадських інформаційних сервісів призвело до виникнення феноменів, які визначаються у суспільному та науковому просторі як «мудрість натовпу», «мережева співучасть», «громадська підтримка» або в узагальненому вигляді як crowd-технології (від англ. «crowd» – натовп). Сутність цих технологій полягає у можливості залучення великої кількості людей до конкретної участі у прийнятті рішень та до спільної роботи.

Метою дисертаційного дослідження є концептуальне обґрунтування засад застосування crowd-технологій у місцевому самоврядуванні в умовах децентралізації та вироблення рекомендацій, реалізація яких буде сприяти ефективному впровадженню crowd-проектів на рівні територіальних громад.

Відповідно до зазначеної мети в дисертації поставлені і розв'язані такі наукові завдання:

- аналіз доктринальних чинників застосування crowd-технологій в сфері публічно-управлінських відносин;
- дослідження політико-управлінських, економічних та технологічних умов впровадження crowd-технологій на рівні місцевого самоврядування;
- узагальнення теоретичних засад формування та розвитку crowd-концепції;
- виявлення особливостей реалізації crowd-технологій на рівні публічного управління та адміністрування;
- аналіз вітчизняних та закордонних crowd-практик у публічному секторі;
- вироблення базових принципів та методичних засад функціонування організації місцевого самоврядування на засадах crowd-технологій;
- визначення засобів нормативного регулювання та супроводу crowd-технологій в органах місцевого самоврядування;
- розробка підходів щодо визначення ефективності застосування crowd-технологій на рівні місцевого самоврядування, у т.ч. за допомогою соціологічної діагностики.

Об'єкт дослідження – інститут місцевого самоврядування як багаторівнева система взаємодії первинних суб'єктів самоврядних прав (територіальних громад), вторинних суб'єктів місцевого самоврядування (органів та посадових осіб місцевого самоврядування), а також комунальних підприємств, установ та організацій.

Предмет дослідження – доктринальні положення та управлінські відносини застосування crowd-технологій у місцевому самоврядуванні на регіональному та локальному рівнях.

Наукова новизна одержаних результатів обумовлена тим, що в дисертаційній роботі обґрунтовані концептуальні підходи та практичні методики щодо застосування crowd-технологій в діяльності органів місцевого самоврядування, комунальних підприємствах, установах, організаціях. У результаті проведеного дослідження отримано нові наукові й практичні результати:

вперше

серед дисертаційних досліджень за спеціальністю 281 «публічне управління та адміністрування» обґрунтовано концептуальні та прикладні засади застосування crowd-технологій на рівні місцевого самоврядування, що дозволило визначити фактори, переваги та недоліки впровадження crowd-технологій в механізмі функціонування місцевого самоврядування, а також відповідні ризики, підходи до управління crowd-проєктами та умови їх запровадження, узагальнити різновиди й форми crowd-технологій;

запропоновано створення crowd-організацій та/або спеціальних crowd-підрозділів у структурі традиційних організацій місцевого самоврядування, що дозволило визначити методику започаткування реалізації crowd-проєктів в органах місцевого самоврядування, комунальних підприємствах, установах та організаціях.

удосконалено

визначення crowd-технологій в публічному управлінні, як сукупності інноваційних засобів онлайн-діяльності та відповідних відносин, що складаються поміж суб'єктами врядування та громадянами, за яких орган публічної влади, підприємство, установа, організація публічної форми власності пропонує невизначеній групі осіб через гнучку та відкриту пропозицію публічну оферту у вигляді добровільного виконання певного завдання або вирішення проблеми на основі взаємної вигоди.

набули подальшого розвитку

методичні засади визначення ефективності адміністративно-управлінських процесів, що дозволило запропонувати систему показників

ефективності crowd-технологій в суб'єктах місцевого самоврядування, яка включає до себе параметри, що характеризують комунікаційний, репутаційний, управлінський, фінансовий ефекти впровадження crowd-технологій;

розуміння публічної оферти як форми договірних відносин поміж сторонами crowd-проектів, що дозволило запропонувати рамкові умови договору публічної оферти, а також внесення змін до законодавства України (у т.ч. Цивільного та Господарського кодексів України), яке б визначило механізми реалізації crowd-технологій.

Ключові слова: crowd-технології, crowd-практики, управлінські технології, місцеве самоврядування, децентралізація, управлінські інновації, громадянське суспільство, публічно-приватне партнерство; новий публічний менеджмент, аутсорсинг, управлінські експерименти, інформаційні технології.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації

1. *Соколік Л. Лобіювання в процесі взаємодії публічної влади та бізнесу: теоретичний аспект. Теоретичні та прикладні питання державотворення: : електрон. наук. фах. вид. Вип. 13. Одеса: Одеськ. Регіон. ін-т держ. упр. НАДУ при Президентові України, 2013. С. 75-85. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/tppd_2013_13_7*

2. *Соколік Л. О. Взаємодія влади та бізнесу в умовах ринкової економіки: теоретичний аспект. Публічне управління: теорія та практика: зб. наук. пр. Вип. 1. Харків: зб. наук. пр. / Асоц. д-рів наук з держ. упр., 2014. С. 150-154. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pubupr_2014_1_25*

3. *[Kryshchanovych S., Kornieieva T., Malinovska O., Sokolik L., Bortnikova M. SMART management of sustainable development of the region in the context of globalization. International Journal of Sustainable Development and](#)*

[Planning. 2022. Vol. 17, No. 6, pp. 1765-1772. DOI:
https://doi.org/10.18280/ijstdp.170610 \(Scopus indexing\).](#)

4. *Nikonenko, U., Shtets, T., Kalinin, A., Dorosh, I., Sokolik, L. (2022). Assessing the policy of attracting investments in the main sectors of the economy in the context of introducing aspects of industry 4.0. International Journal of Sustainable Development and Planning, Vol. 17, No. 2, pp. 497-505. <https://doi.org/10.18280/ijstdp.170214> (Scopus indexing)*

5. Соколік Л.О. Використання crowd-технологій в системі публічного управління в умовах воєнного стану. *Актуальні проблеми державного управління: зб. наук. пр. Вип. 2 (61). Харків: Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна, 2022. С. 38-56. URL: <https://doi.org/10.26565/1684-8489-2022-2-03>*

6. *Sokolik L. Organizational support for crowd-technologies. Теоретичні та прикладні питання державотворення: : електрон. наук. фах. вид. Вип. 28. Одеса: Асоц. досл. держ. упр.; Одес. ін-т соц. технол., 2022. С. 55-56. URL: <https://doi.org/10.35432/tisb282022285246>*

7. Соколік Л.О. Основні бар'єри використання crowd-технологій в органах місцевого самоврядування. *Теоретичні та прикладні питання державотворення: : електрон. наук. фах. вид. Вип. 29. Одеса: Асоц. досл. держ. упр.; Одес. ін-т соц. технол., 2023. С. 390-393. URL: DOI: [10.35432/tisb292023289760](https://doi.org/10.35432/tisb292023289760)*

8. Соколік Л.О. Ключові чинники використання crowd-технологій в діяльності органів місцевого самоврядування. *Актуальні проблеми державного управління: зб. наук. пр. Вип. 1. Харків: Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна, 2023. С. 40-55. URL: DOI: <https://doi.org/10.26565/1684-8489-2023-1-03>*

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації

1. Соколік Л.О. Держава та бізнес: формування соціальної відповідальності в Україні. Публічне управління: традиції, інновації, глобальні тренди: матеріали Всеукраїнської наук.-практ. конф. за міжнар. участю. 8 жов. 2021р. Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2021. С. 59-60.
2. Соколік Л.О. Використання зарубіжного досвіду публічно-приватного партнерства у вирішенні житлових проблем вимушених переселенців. Публічне управління в Україні: історія державотворення, виклики та перспективи: матеріали XIII наук. Інтернет-конф. за міжнар. участю для аспірантів та докторантів, 28 травня 2022 р. Одеса : ПСУ ДУ «Одеська політехніка», 2022.– С.137-139.
3. Соколік Л.О. Використання crowd-технологій в умовах воєнного стану. *Публічне управління XXI століття: особливості воєнного і післявоєнного періодів*: зб. наук. матер. XXIII Міжнар. наук. конгресу. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2023. С. 375-379. URL: https://ipa.karazin.ua/wp-content/themes/education/filesforpages/science/zbirnuk_do_kogres2023.pdf
4. Соколік Л. Ключові бар'єри використання crowd-технологій в органах місцевого самоврядування. *Забезпечення стійкості системи публічної влади та управління в умовах воєнного стану та відновлення України*: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції за міжнародною участю. 18 травня 2023. Одеса: НУ «Одеська політехніка», 2023. URL: https://op.edu.ua/sites/default/files/publicFiles/studolympconf/zabezpechennya_stiukosti_systemy_publichnoyi_vlady_konferenciya_1.pdf
5. Соколік Л.О. Класифікація краудтехнологій у публічному адмініструванні: *Євроінтеграційні вектори реформ у сфері публічного адміністрування*: збірник наукових статей, тез доповідей та повідомлень за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції (17 травня 2023 року, Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, м. Харків). Харків: Друкарня Мадрид, 2023. С. 430-437. URL:

https://archer.chnu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/7318/ЗБІРНИК_17.05.2023.pdf?sequence=1&isAllowed=y

6. Соколік Л.О. Ефективність краудтехнологій в органах публічної влади. *Забезпечення стійкості системи публічної влади та управління в умовах спеціальних адміністративно-правових режимів та відновлення України*: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції за міжнародною участю. 17 травня 2024. Одеса: НУ «Одеська політехніка», 2024. URL: [Міжнародна науково-практична конференція «Забезпечення стійкості системи публічної влади та управління в умовах спеціальних адміністративно-правових режимів та відновлення України» | Одеська політехніка \(op.edu.ua\)](#)

ABSTRACT

Sokolik L. Theoretical and organizational factors of the use of crowd technologies in local self-government. Manuscript-based qualification research paper.

The thesis for obtaining the degree of Doctor of Philosophy in specialty number 281 «Public Management and Administration». Odesa Polytechnic National University, Ministry of Education and Science of Ukraine, Odesa, 2024.

It has been revealed that the decentralization policy, as a key element of the public administration reform in Ukraine, is associated not only with the transformation of the institutional component of the governance system but also with the introduction of new management tools and technologies aimed at increasing the efficiency and effectiveness of local self-government. One of the main directions of local self-government development also becomes the involvement of citizens in public life, in decision-making, and in the implementation of managerial decisions. The effective use of modern information and communication technologies will contribute to addressing this task.

It is substantiated that there is a growing interest in collective activity on the Internet in the modern world, including the inclusion of new participants and professionals in expert communities who have their own vision for solving social and other issues in respective territorial communities. The creation of public information services has led to the emergence of phenomena defined in social and scientific discourse as "wisdom of the crowd," "networked collaboration," "public support," or more generally as crowd technologies (from English "crowd"). The essence of these technologies lies in the ability to engage a large number of people in specific decision-making and collaborative work.

The purpose of the dissertation research is to conceptually substantiate the principles of the use of crowd technologies in local self-government in conditions of decentralization and to develop recommendations, the implementation of which will contribute to the effective implementation of crowd projects at the level of territorial communities. In accordance with the stated purpose, the dissertation addresses and solves the following scientific tasks:

- analysis of doctrinal factors of applying crowd technologies in the field of public administration relations;
- investigation of political, managerial, economic, and technological conditions for the implementation of crowd technologies at the level of local self-government;
- generalization of theoretical principles of formation and development of the crowd concept in the management system;
- identification of features of implementing crowd technologies in public administration and administration;
- analysis of domestic and foreign crowd practices in the public sector;
- development of basic principles and methodological foundations for the functioning of local self-government organizations based on crowd technologies;
- definition of the mechanism for normative regulation and support of crowd technologies in local self-government bodies;

- development of approaches to determining the effectiveness of applying crowd technologies at the local self-government level, including through sociological diagnostics.

The object of the research is the institution of local self-government as a multi-level system of interaction of primary subjects of self-government rights (territorial communities), secondary subjects of local self-government (bodies and officials of local self-government), as well as communal enterprises, institutions and organizations.

The subject of the research is the doctrinal provisions and management relations of the use of crowd technologies in local self-government at the regional and local levels.

The scientific novelty of the obtained results is justified by the fact that the dissertation substantiates conceptual approaches and practical methodologies for the application of crowd technologies in the activities of local self-government bodies, communal enterprises, institutions, and organizations. As a result of the conducted research, new scientific and practical results have been obtained:

for the first time

among dissertations in the specialty 281 "public administration and administration," conceptual and applied principles of applying crowd technologies at the local self-government level have been substantiated. This allowed identifying factors, advantages, and disadvantages of implementing crowd technologies in the mechanism of local self-government functioning, as well as corresponding risks, approaches to organizing management of crowd projects, and conditions for their implementation. It also generalized the types and forms of crowd technologies.

the creation of crowd organizations and/or special crowd units within the structure of traditional local self-government organizations was proposed, which made it possible to determine the methodology for starting the implementation of crowd projects in local self-government bodies, communal enterprises, institutions, and institutions.

it is improved

the definition of crowd technologies in public administration has been refined as a set of innovative means of online activity and corresponding relations among governance entities and citizens. In this context, a public authority, enterprise, institution, or publicly owned organization proposes an indefinite group of individuals through a flexible and open offer in the form of a voluntary execution of a specific task or problem-solving based on mutual benefit.

it has been further developed

methodological foundations for determining the effectiveness of administrative and managerial processes, allowing proposing a system of efficiency indicators for crowd technologies in local self-government entities. This system includes parameters characterizing communication, reputation, managerial, and financial effects of implementing crowd technologies.

the understanding of a public offer as a form of contractual relations among parties involved in crowd projects has allowed proposing framework conditions for a public offer contract, as well as suggesting amendments to the legislation of Ukraine (including the Civil and Commercial Codes of Ukraine) that would define mechanisms for implementing crowd technologies.

Keywords: crowd-technologies, crowd-practices, managerial technologies, local self-government, decentralization, managerial innovations, civil society, new public management, outsourcing, managerial experiments, information technologies.

LIST OF PUBLISHED PAPERS ON THE TOPICS OF THE DISSERTATION

Papers in which the main scientific results of the dissertation are published

1. Sokolik L. Lobiyuvannya v protsesi vzayemodiyi publichnoyi vlady ta biznesu: teoretychnyy aspekt. Teoretychni ta prykladni pytannya derzhavotvorennya: : elektron. nauk. fakh. vyd. Vyp. 13. Odesa: Odes'k. Rehion. in-

t derzh. upr. NADU pry Prezydentovi Ukrayiny, 2013. S. 75-85. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/tppd_2013_13_7

2. Sokolik L. O. Vzayemodiya vlady ta biznesu v umovakh rynkovoyi ekonomiky: teoretychnyy aspekt. Publichne upravlinnya: teoriya ta praktyka: zb. nauk. pr. Vyp. 1. Kharkiv: zb. nauk. pr. / Asots. d-riv nauk z derzh. upr., 2014. S. 150-154. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pubupr_2014_1_25

3. [Kryshtanovych S., Kornieieva T., Malinovska O., Sokolik L., Bortnikova M. SMART management of sustainable development of the region in the context of globalization. International Journal of Sustainable Development and Planning. 2022. Vol. 17, No. 6, pp. 1765-1772. DOI: <https://doi.org/10.18280/ijstdp.170610> \(Scopus indexing\).](#)

4. Nikonenko, U., Shtets, T., Kalinin, A., Dorosh, I., Sokolik, L. (2022). Assessing the policy of attracting investments in the main sectors of the economy in the context of introducing aspects of industry 4.0. International Journal of Sustainable Development and Planning, Vol. 17, No. 2, pp. 497-505. <https://doi.org/10.18280/ijstdp.170214> (Scopus indexing)

5. Sokolik L.O. Vykorystannya kraud-tekhnologiyi v systemi publichnoho upravlinnya v umovakh voyennoho stanu. Aktual'ni problemy derzhavnoho upravlinnya: zb. nauk. pr. Vyp. 2 (61). Kharkiv: Kharkivs'kyy natsional'nyy universytet imeni V.N. Karazina, 2022. C. 38-56. URL: <https://doi.org/10.26565/1684-8489-2022-2-03>

6. Sokolik L. Orhanizatsiyne zabezpechennya kraudtekhnologiy. Teoretychni ta prykladni pytannya derzhavotvorennya: : elektron. nauk. fakh. vyd. Vyp. 28. Odesa: Asots. dosl. derzh. upr.; Ody. in-t sots. tekhnol., 2022. S. 55-56. URL: <https://doi.org/10.35432/tisb282022285246>

7. Sokolik L.O. Osnovni bar'yery vykorystannya kraud-tekhnologiy v orhanakh mistsevoho samovryaduvannya. Teoretychni ta prykladni pytannya derzhavotvorennya: : elektron. nauk. fakh. vyd. Vyp. 29. Odesa: Asots. dosl. derzh. upr.; Ody. in-t sots. tekhnol., 2023. S. 390-393. URL: DOI: [10.35432/tisb292023289760](https://doi.org/10.35432/tisb292023289760)

8. Sokolik L.O. Klyuchovi chynnyky vykorystannya kraud-tekhnologiy u diyal'nosti orhaniv mistsevoho samovryaduvannya. Aktual'ni problemy derzhavnoho upravlinnya: zb. nauk. pr.. Vyp. 1. Kharkiv: Kharkivs'kyy natsional'nyy universytet imeni V.N. Karazina, 2023. S. 40-45. URL: DOI: <https://doi.org/10.26565/1684-8489-2023-1-03>

Papers certifying the approbation of the dissertation materials

1. Sokolyk, L.O. State and Business: Formation of Social Responsibility in Ukraine. Public Administration: Traditions, Innovations, Global Trends: Materials of the All-Ukrainian Science-Practice. conf. for Intl. Participation. 8 Oct. 2021 Odesa : ORIPA NADU, 2021. P. 59-60.

2. Sokolyk L.O. Use of foreign experience of public-private partnership in solving housing problems of forced migrants. Public Administration in Ukraine: History of State Formation, Challenges and Prospects: Materials of XIII Sciences. Internet-conf. for Intl. participation for postgraduate and doctoral students, May 28, 2022 Odesa: IRSU of the State University "Odessa Polytechnic", 2022.– P.137-139.

3. Sokolik L.O. Vykorystannya kraud-tekhnologiy v umovakh viys'kovoho stanu. Publichne upravlinnya KHKHI stolittya: osoblyvosti voyennoho i pislyavoyennoho periodiv: zb. nauk. mater. KHKHIII Mizhnar. nauk. z'yizd. Kharkiv : KHNU imeni V. N. Karazina, 2023. C. 375-379. URL: https://ipa.karazin.ua/wp-content/themes/education/filesforpages/science/zbirnuk_do_kogres2023.pdf

4. Sokolik L . Klyuchovi bar'yery vykorystannya kraud-tekhnologiy v orhanakh mistsevoho samovryaduvannya. Zabezpechennya stiykosti systemy publichnoyi vlady ta upravlinnya v umovakh voyennoho stanu ta vidnovlennya Ukrayiny: materialy Vseukrayins'koyi naukovopraktychnoyi konferentsiyi za mizhnarodnoyu uchastyu. 18 travnya 2023. Odesa: NU «Odes'ka politehnika», 2023. URL:

https://op.edu.ua/sites/default/files/publicFiles/studolympconf/zabezpechennya_stiykosti_systemy_publichnoyi_vlady_konferenciya_1.pdf

5. Sokolik L.O. Klasyfikatsiya kraudtekhnohoy u publichnomu administruvanni: Yevrointehratsiyni vektory travnya reform u sferi publichnoho administruvannya: zbirnyk naukovykh statey, tez dopovidey ta povidomlen' za materialamy Mizhnar odniyeyi naukovo-praktychnoyi konferentsiyi (17 2023 roku, Natsional'nyy yurydychnyy universytet imeni Yaroslava a Mudroho, m. Kharkiv). Kharkiv: Drukarnya Madryd, 2023. S. 430-437. URL: https://archer.chnu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/7318/ZBIRNYK_17.05.2023.pdf?sequence=1&isAllowed=y

6. Sokolik L.O. Efektyvnist' kraudtekhnohoy v orhanakh publichnoyi vlady. Zabezpechennya stiykosti systemy publichnoyi vlady ta upravlinnya v umovakh voyennoho stanu ta vidnovlennya Ukrayiny: materialy Vseukrayins'koyi naukovo-praktychnoyi konferentsiyi za mizhnarodnoyu uchastyu. 17 travnya 2024. Odesa: NU «Odes'ka politekhnik», 2023. URL: [Міжнародна науково-практична конференція «Забезпечення стійкості системи публічної влади та управління в умовах спеціальних адміністративно-правових режимів та відновлення України» | Одеська політехніка \(op.edu.ua\)](#)